



Samhällsenheten
Emma Ekdahl
010- 225 34 65

Regeringen
c/o Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Remiss om Vägar till ett tryggare samhälle Volym 2 (SOU 2021:85)

Er beteckning: Ju2021/03715

Sammanfattning

Länsstyrelsen Jämtland ställer sig positiv till Trygghetsberedningens förslag 9.1, 9.2 och 9.3.

Utifrån länsstyrelsens uppdrag inom det brottsförebyggande området ser länsstyrelsen Jämtlands län tydliga kunskaps, resurs och kvalitetsvinster i förslagen. I utredningen blottläggs flera brister i uppföljning, kvalitetssäkring och målgruppsanpassning av det stöd som ges idag. Dessa brister försvårar även det brottsförebyggande arbetet enligt §2.1 i förordningen om regional samordning av brottsförebyggande arbete (2016:1258). Det gäller särskilt arbetet med att förebygga upprepad utsatthet.

Synpunkter kring särskilda avsnitt

Synpunkter som framförs i Länsstyrelsen Jämtland remissvar innehåller även synpunkter från brottsförebyggande samordnare vid andra länsstyrelser. Samtliga länsstyrelser har erbjudits att inkomma med synpunkter. Följande länsstyrelser har inkommit med bidrag: Länsstyrelsen Skåne och Länsstyrelsen Västerbotten. Länsstyrelsen Jämtlands samordnare Mäns våld mot kvinnor har även bidragit med synpunkter. Länsstyrelsen vill även uppmärksamma att Emma Ekdahl, brottsförebyggande samordnare vid Länsstyrelsen Jämtlands län är Länsstyrelsernas representant i Trygghetsberedningens expertgrupp.

Avsnitt 7.1.1 Socialtjänstens stöd till unga brottsutsatta

Tillgång till stödcentrum

I texten bör det tydliggöras att det i dagsläget, är ett fåtal kommuner som har stödcentrum för unga brottsutsatta. Angående stödcentrum för unga brottsutsatta står det i utredningen att många av landets kommuner har stödcentrum för unga brottsutsatta (s.245). I de flesta kommuner i Sverige finns det dock **inget** stödcentrum för unga brottsutsatta. Även om man på andra ställen i texten är mer försiktig i

sin beskrivning, exempelvis ”I vissa kommuner” (s.244 och 302) och ”Det är däremot långt ifrån alla kommuner som erbjuder denna specialiserade verksamhet” (s. 245) så bör bristen på stödcentrum tydliggöras. Detta kan till exempel göras genom att nämna hur många kommuner det är som idag har stödcentrum för unga brottsutsatta och lyfta fram exempel på hur och om socialtjänsterna annars arbetar med frågan.

Tillgången till medling

Beskrivningen av tillgången till medling bör utvecklas (s.245–246) genom att i texten lyfta fram hur arbetet med medling i praktiken ser ut, hur lagansvaret och dess efterlevnad följs och vad det får för konsekvenser. I dagsläget är problematiskt att det å ena sidan finns en lag om medling (2002:445) som kommunerna ska leva upp till, men å andra sidan väldigt lite stöd att få från myndigheternas sida. Denna verklighet lyfts bland annat i en rapport från Länsstyrelsen Skåne¹. I en enkätundersökning till de skånska kommunerna framkom att 96 procent av kommunerna inte upplever att de får stöd från myndigheter för sin medlingsverksamhet och att 69 procent upplever att det finns ett behov av stöd för att medlingen ska utvecklas.

Avsnitten 7.7 Skydd till brottsutsatta genom kontaktförbud och 7.8.1 Tillgången till skyddat boende är överlag god

Ovanstående avsnitt bör kompletteras med en belysning av regionala skillnader i tillgång till och effektivitet av stöd. Finns det regionala skillnader i hur effektivt kontaktförbud fungerar? I vilka regioner/områden/län är tillgången på skyddade boenden sämre - går det att dra slutsatser?

Utifrån glesbygdsperspektivet skulle det även vara bra att problematisera och belysa frågan: Hur skyddat är egentligen ett boende? Kan vi tala om ett skyddat boende i en liten kommun där alla känner alla – eller ens grannkommunen där man som enda ny ”sticker ut”?

Avsnitt 8.6.4 Kriminalvårdens ansvar för att skydda förhörspersoner som avtjänar straff i anstalt

Ovanstående avsnitt bör kompletteras med en belysning av kriminalvårdens verksamhet med brottsoffersluss, målsägande-information samt deras arbete med barn som brottsoffer (egen hemsida riktad till barn, särskilt framtaget material riktat till barn).

¹ Medling med anledning av brott i Skåne län: En kunskapssammanställning och teoretisk genomgång av medling med anledning av brott, med särskilt fokus på Skåne. Länsstyrelsen Skåne, 2019.

9.2.1 Kartläggning av kommunernas arbete på brottsofferområdet

Utöver det redovisade förslaget 9.2.1 (s.317) anser Länsstyrelsen Jämtland att Socialstyrelsen även bör få i uppdrag att undersöka vilka brottsutsatta som inte får stöd av socialtjänsten idag, vilka konsekvenser det får och vad som bör/behöver ändras för att alla brottsutsatta ska erbjudas stöd. Detta mot bakgrund av att det i utredningen står *”Kommunernas socialnämnder ansvarar för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver i de fall de utsatts för ett brott eller när en närstående utsatts för brott”* (s.219). Trots denna formulering vänder sig idag det stöd socialtjänsten erbjuder brottsutsatta till gruppen unga (i de fall det finns stödcentrum för unga brottsutsatta) och till personer som utsatts för våld i nära relation. För andra grupper av brottsutsatta finns oftast inget stöd att få från socialtjänstens sida.

Länsstyrelsen vill även påtala vikten av att samköra den föreslagna kartläggningen med Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer - dessa föreskrifter är nu ute på remissrunda och vissa delar i de föreskrifterna kan ha bäring på kommunernas arbete rörande brottsoffer.

Beredningen föreslår att uppdraget om vägledning av kommunernas brottsofferstöd tas fram i samråd med SKR:s nätverk för kommunalt brottsförebyggande arbete (NKB) (s.321). Länsstyrelsen vill här uppmärksamma att det finns en arbetsgrupp med brottsförebyggande samordnare vid länsstyrelserna som arbetar med brottsofferperspektivet sedan hösten 2021. Samråd med denna grupp eller några av länsstyrelsernas brottsförebyggande samordnare bör även ske vid framtagande av vägledningen. Detta då länsstyrelsernas samordnare har en nära dialog med kommuner utifrån sitt uppdrag att stödja kommunerna i bland annat deras kartlägningsarbete. Dessutom har de brottsförebyggande samordnarna ett helhetsperspektiv över länen vilket kan bidra till att förhindra dubbelarbete, samverkanskrockar med mera.

Avsnitt Ett kunskapsbaserat brottsofferstödjande arbete ställer krav på dokumentation och uppföljning

I utredningen står det *”En anledning till att det stöd som ges av socialtjänsten inte alltid dokumenteras är att närmare hälften av stödinsatserna som ges som serviceinsatser som inte föregås av ett biståndsbeslut (Socialstyrelsen 2013)”* (s.322).

Länsstyrelsen Jämtlands läns erfarenhet är att det sedan 2013 skett en utveckling med dels ökad belastning på socialtjänsten med konsekvensen att biståndsärenden prioriteras över serviceärenden, dels en åtstramning i tolkningen av lagen (IVO ärende Linköping exempelvis.). Detta medför att serviceinsatser går att utföra under

begränsade förhållanden (allmänna insatser som följer ett givet program, gruppverksamheter).

Denna utveckling sedan 2013 med betydlig ökning av dokumentation bör tydliggöras i utredningen för att ge en mer rättvisande bild av hur det ser ut idag.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Marita Ljung med samordnare av brottsförebyggande arbete Emma Ekdahl som föredragande. I den slutliga handläggningen har också och Lillemor Landsten, enhetschef medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.